

TP. HỒ CHÍ MINH QUẢN TRIỆT TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH TRONG BỒI DƯỠNG ĐỘI NGŨ CÁN BỘ CẤP CƠ SỞ

PHẠM THỊ THU HƯƠNG*

1. Tư tưởng Hồ Chí Minh về bồi dưỡng cán bộ cấp cơ sở

Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn coi trọng công tác cán bộ, nhất là công tác bồi dưỡng cán bộ (BDCB). Quán triệt sâu sắc tư tưởng Hồ Chí Minh, Đảng ta luôn quan tâm chăm lo xây dựng đội ngũ cán bộ các cấp. Nghị quyết số 26-NQ/TW ngày 19/5/2018 của Ban Chấp hành Trung ương (khóa XII) về tập trung xây dựng đội ngũ cán bộ các cấp, nhất là cấp chiến lược, đủ phẩm chất, năng lực và uy tín, ngang tầm nhiệm vụ khẳng định quan điểm cán bộ là nhân tố quyết định sự thành bại của cách mạng; công tác cán bộ là khâu “then chốt” của công tác xây dựng Đảng và hệ thống chính trị.

BDCB các cấp là một trong những khâu quan trọng trong công tác cán bộ của Đảng nhưng cũng là một công tác rất khó khăn, phức tạp, đòi hỏi phải có tính khoa học và nghệ thuật. Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn cho rằng: cán bộ là cái gốc của mọi công việc và muốn việc thành công hoặc thất bại, đều do cán bộ tốt hoặc kém. Trong suốt quá trình hoạt động cách mạng, vấn đề BDCB luôn được Chủ tịch Hồ Chí Minh đặc biệt quan tâm. Người nhấn mạnh: “Đảng phải nuôi dạy cán bộ, như người làm vườn vun trồng những cây cối quý báu. Phải trọng nhân tài, trọng cán bộ, trọng mỗi một người có ích cho công việc chung của chúng ta”¹.

Trong đội ngũ cán bộ, Hồ Chí Minh đặc biệt quan tâm đến cán bộ cấp cơ sở (CBCCS), bởi đây là “hạt nhân” của Đảng, Nhà nước và cả hệ thống chính trị. Người cho rằng, cấp xã là gần dân nhất, là nền tảng của hành chính, cấp xã làm được việc thì mọi việc đều xong

xuôi. Đồng thời, CBCCS cũng là những người trực tiếp, gần bó thường xuyên với Nhân dân, sống và làm việc trong cộng đồng dân cư. Do đó, họ phải luôn tận tâm, tận lực vì dân, phải “óc nghĩ, mắt trông, tai nghe, chân đi, miệng nói, tay làm. Chứ không phải chỉ nói suông, chỉ ngồi viết mệnh lệnh, phải thật thà nhúng tay vào việc”², biết vận động Nhân dân cho đúng và cho khéo và phải gương mẫu “nói đi đôi với làm”.

Ngoài phẩm chất, năng lực của người cán bộ nói chung, CBCCS cần có năng lực tổ chức hoạt động thực tiễn, có năng lực vận dụng, cụ thể hóa đường lối, chính sách chung, thực hiện sự chỉ đạo của cấp trên, tổ chức hoạt động của Nhân dân và xử lý tốt các tình huống thực tiễn.

2. Bồi dưỡng cán bộ cấp cơ sở tại TP. Hồ Chí Minh thời gian qua

TP. Hồ Chí Minh là loại đô thị đặc biệt, một trung tâm lớn về kinh tế, văn hóa, giáo dục đào tạo, khoa học - công nghệ... của cả nước. Các ngành, các cấp và Nhân dân Thành phố luôn phát huy truyền thống cách mạng vẻ vang, nỗ lực, phấn đấu bên bỉ, năng động sáng tạo, chủ động nắm bắt thời cơ, vượt qua khó khăn thách thức, giành những thắng lợi to lớn, xứng đáng là trung tâm lớn về kinh tế, văn hóa, giáo dục và đào tạo của đất nước.

Giai đoạn 2011 - 2021, TP. Hồ Chí Minh đã xây dựng và triển khai thực hiện các kế hoạch bồi dưỡng, chương trình bồi dưỡng cho CBCCS, như: tổ chức các lớp cập nhật kiến thức cho cán bộ lãnh đạo, quản lý (đối tượng 3, 4) hàng năm; tổ chức các lớp hoàn chỉnh

* *ThS, Đại học Quốc gia TP. Hồ Chí Minh*

kiến thức để cấp bằng cao cấp lý luận chính trị; kế hoạch đào tạo, bồi dưỡng, luân chuyển cán bộ sau quy hoạch; định kỳ hằng năm cử cán bộ tham gia các khóa đào tạo, bồi dưỡng ở nước ngoài, trong nước; tổ chức các lớp bồi dưỡng theo chức danh. Thực hiện chủ trương thu hút cán bộ trẻ, có trình độ đại học về công tác ở các cơ sở, chú trọng đào tạo, bồi dưỡng quân nhân hoàn thành nghĩa vụ quân sự, thanh niên ưu tú ở địa phương bổ sung cho đội ngũ cán bộ, công chức cấp xã, việc xây dựng đội ngũ cán bộ các cấp đáp ứng yêu cầu là mục tiêu được Ủy ban nhân dân TP. Hồ Chí Minh đặt ra trong kế hoạch bồi dưỡng CBCCS giai đoạn 2011 - 2021 và những năm tiếp theo.

Để xây dựng đội ngũ cán bộ các cấp phù hợp, sáng tạo, hiệu quả, một trong những mục tiêu kế hoạch đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức Thành phố giai đoạn 2011 - 2021 từng bước chuẩn hóa trình độ cán bộ, công chức, viên chức. Trong đó, có “100% cán bộ chủ chốt cơ sở phường - xã, thị trấn có trình độ đại học hoặc đang học đại học, trung cấp lý luận chính trị, quản lý nhà nước, ngoại ngữ, tin học theo chuẩn quy định đối với từng ngạch, chức danh, bảo đảm công tác đào tạo, bồi dưỡng, nâng cao năng lực, kỹ năng và ý thức trách nhiệm, đạo đức trong thực thi công vụ; gắn đào tạo, bồi dưỡng với công tác tuyển dụng, sử dụng quy hoạch và phát triển đội ngũ”³.

Nhìn chung, công tác bồi dưỡng CBCCS ở TP. Hồ Chí Minh đang có những chuyển biến tích cực. Thành phố đã chuẩn bị được đội ngũ cán bộ lãnh đạo, quản lý cấp cơ sở có tâm, có tầm, có tư duy đổi mới, kịp thời phát hiện, giải quyết những mâu thuẫn trong tổ chức, quản lý kinh tế - xã hội, khai thông và phát huy nhiều tiềm lực của Thành phố để phát triển.

Bên cạnh những kết quả đạt được, công tác bồi dưỡng nâng cao chất lượng đội ngũ CBCCS ở TP. Hồ Chí Minh thời gian qua còn có những hạn chế. Cụ thể: còn có trường hợp bồi dưỡng không đúng với chức danh, không đúng đối tượng gây lãng phí thời gian, kinh phí; một bộ phận CBCCS tuy đã được bồi dưỡng nhưng về chuyên môn, nghiệp vụ vẫn không đủ trình độ để vận dụng lý luận vào giải quyết công việc thực tiễn; đặc biệt là trước yêu cầu xây dựng nền hành chính hiện đại, chưa

đáp ứng được yêu cầu quá trình phát triển kinh tế - xã hội của Thành phố năng động và hội nhập quốc tế ngày càng sâu rộng.

3. Quán triệt tư tưởng Hồ Chí Minh trong bồi dưỡng đội ngũ cán bộ cấp cơ sở tại TP. Hồ Chí Minh trong thời gian tới

Thứ nhất, bối cảnh quốc tế có những biến đổi nhanh chóng, tác động trực tiếp đến công tác bồi dưỡng đội ngũ CBCCS nói chung và đội ngũ CBCCS ở TP. Hồ Chí Minh nói riêng, đó là:

(1) Xu thế quốc tế hóa, toàn cầu hóa diễn ra ngày càng mạnh mẽ đã tạo ra khả năng phát triển, phổ cập công nghệ - thông tin và các phương tiện viễn thông; hình thành nền kinh tế tri thức; tạo điều kiện cho việc giao lưu văn hóa và tư tưởng rộng rãi, làm cho con người xích lại gần nhau hơn; thúc đẩy sự phát triển kinh tế, thương mại và tạo ra khả năng thực thi các luật lệ kinh tế khách quan trong một không gian rộng lớn. Điều này, đặt ra những vấn đề mới trong bồi dưỡng đội ngũ cán bộ trong thời kỳ hội nhập quốc tế, trong đó có đội ngũ CBCCS ở TP. Hồ Chí Minh.

(2) Để đáp ứng yêu cầu của cuộc cách mạng công nghiệp 4.0, cần giải quyết nhiều vấn đề khác nhau, trong đó bồi dưỡng nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ là một vấn đề đặc biệt quan trọng.

(3) Hòa bình, hợp tác và phát triển là xu thế lớn của thế giới nhưng cũng tiềm ẩn những diễn biến phức tạp, khó lường và là một trong những xu thế khách quan, hết sức quan trọng trong quan hệ quốc tế hiện nay. Hàng loạt vấn đề thuộc về an ninh phi truyền thống đã tác động không nhỏ đến môi trường kinh tế, chính trị, an ninh quốc tế, như: tranh chấp chủ quyền, lãnh thổ và tài nguyên, xung đột tôn giáo, sắc tộc, hoạt động khủng bố, chiến tranh mạng... Đặc biệt, vấn đề dịch bệnh khi đại dịch Covid-19 bùng phát đã gây ra cuộc khủng hoảng kinh tế - xã hội nghiêm trọng nhất. Đây là những thách thức, đang và sẽ tiếp tục diễn ra gay gắt, đe dọa nền hòa bình, an ninh, ổn định của các nước trên thế giới. Điều này, tác động rất lớn đến công tác bồi dưỡng đội ngũ cán bộ các cấp ở nước ta, đặc biệt là vấn đề bồi dưỡng nhằm nâng cao nhận thức và bản lĩnh chính trị trước những biến động khó lường của tình hình thế giới.

Thứ hai, trong nước, tình hình kinh tế, chính trị, xã hội tạo ra những thời cơ thuận lợi nhưng cũng đặt ra những thách thức không nhỏ trong việc bồi dưỡng CBCCS ở TP. Hồ Chí Minh.

(1) Công cuộc đổi mới do Đảng ta khởi xướng và lãnh đạo đã đạt được những thành tựu trên nhiều lĩnh vực quan trọng. Quy mô, trình độ nền kinh tế được nâng lên; đời sống vật chất và tinh thần của Nhân dân được cải thiện. Đất nước chưa bao giờ có được cơ đồ, tiềm lực, vị thế và uy tín như ngày nay. Đây là niềm tự hào, là động lực, nguồn lực quan trọng, là niềm tin để toàn Đảng, toàn dân và toàn quân ta vượt qua mọi khó khăn, thách thức, tiếp tục vững bước trên con đường đổi mới toàn diện, đồng bộ.

(2) Xuất hiện những thách thức mới ảnh hưởng trực tiếp đến sự phát triển nhanh, bền vững của đất nước. Các vấn đề toàn cầu và những thách thức an ninh phi truyền thống sẽ tác động trực tiếp đến Việt Nam ngày một sâu sắc hơn.

Cùng với đó, là áp lực về chuyển đổi phương thức phát triển trong bối cảnh thiếu hụt về tài nguyên, năng lượng... sẽ đặt ra những khó khăn cả về kinh tế và xã hội. Các thế lực thù địch ra sức đẩy mạnh thực hiện chiến lược “diễn biến hòa bình” nhằm tạo ra sự “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” từ bên trong, nhất là đối với đội ngũ cán bộ, đảng viên.

(3) Đối với TP. Hồ Chí Minh cũng gặp nhiều khó khăn, thách thức trong quá trình phát triển: mật độ dân số cao nhất cả nước, chịu áp lực gia tăng dân số cơ học lớn và bị ảnh hưởng bởi biến đổi khí hậu mạnh, nhiều vấn đề xã hội phức tạp tiếp tục nảy sinh, gây áp lực trong hoạt động lãnh đạo, quản lý, nhất là sự gia tăng dân số cơ học, phân hóa giàu nghèo, sự ảnh hưởng của văn hóa “ngoại lai”, tình trạng tham nhũng, buôn lậu và các tệ nạn xã hội, “tín dụng đen”, “bảo kê”,... còn diễn biến phức tạp. Hơn nữa, từ đầu năm 2020, dịch bệnh Covid-19 đã ảnh hưởng trực tiếp đến sự phát triển kinh tế của Thành phố, gây áp lực lớn trong vấn đề bảo đảm an sinh xã hội và trật tự an toàn xã hội.

Thứ ba, quán triệt sâu sắc tư tưởng Hồ Chí Minh về cán bộ, bồi dưỡng CBCCS ở TP. Hồ Chí Minh là việc hệ trọng trong giai đoạn hiện nay.

(1) Bồi dưỡng CBCCS cần bảo đảm nguyên tắc “thực tiễn sâu sắc”. Phương thức đào tạo, huấn luyện phải cụ thể, thiết thực, phải căn cứ vào đặc điểm, yêu cầu của nghề nghiệp, trình độ cán bộ để tiến hành. Học lý luận phải gắn liền với thực tiễn, tránh đào tạo chung chung, học “vẹt”, học thuộc lòng, lấy thực tiễn làm mục đích của công tác bồi dưỡng.

(2) Phát huy vai trò của các chủ thể tham gia vào quá trình bồi dưỡng đội ngũ CBCCS. Đề cao tính chủ thể và đối tượng trong công tác huấn luyện, tức là khi BDCB cần phải nắm bắt được “ai huấn luyện” và “huấn luyện ai”. Người làm công tác bồi dưỡng, huấn luyện CBCCS phải thật sự là một tấm gương về đạo đức; giỏi chuyên môn, giàu kinh nghiệm thực tiễn, đồng thời, là người không ngừng học hỏi, tu dưỡng.

(3) Không ngừng đổi mới phương pháp bồi dưỡng CBCCS. Chú trọng mối quan hệ giữa phương pháp với mục tiêu, nội dung, các hình thức tổ chức huấn luyện và tính thực tiễn của công tác bồi dưỡng cán bộ; tránh kiểu làm qua loa, đại khái...

(4) Tạo động lực để CBCCS ở Thành phố tự học tập, tự bồi dưỡng đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ được giao. Cán bộ, đảng viên, nhất là CBCCS cần không ngừng học tập, học tập suốt đời: học ở trường, học ở sách vở, học lẫn nhau và học Nhân dân...

(5) Công tác bồi dưỡng đội ngũ CBCCS cần gắn bó chặt chẽ với công tác đánh giá, sử dụng cán bộ đúng với trình độ, năng lực. Đây là cơ sở để xác định đúng nội dung, hình thức, phương pháp bồi dưỡng đội ngũ CBCCS ở Thành phố thời gian tới □

Chú thích:

1. Hồ Chí Minh. *Toàn tập. Tập 5*. H. NXB Chính trị quốc gia - Sự thật, 2011, tr. 313.

2. Hồ Chí Minh. *Toàn tập. Tập 6*. H. NXB Chính trị quốc gia - Sự thật, 2011, tr. 233 - 234.

3. Tác giả sử dụng số liệu từ Báo cáo kết quả bồi dưỡng cán bộ, công chức, viên chức của TP. Hồ Chí Minh năm 2021.